

Ряд СОВОПОДІБНІ

В цій презентації ви дізнаєтеся про ряд
Совоподібних таке:

1. Чим вони харчуються.
2. Який ведуть спосіб життя.
3. Їхнє розмноження.
4. Трішки фото....
5. Чи тобі відомо, що....

Пугач звичайний.

Коротка характеристика

Ряд – Совоподібні
Родина - Нормальні сови
Рід/Вид - *Bubo bubo*

РОЗМІРИ

Довжина: 62-72 см, самка значно більша за самця.
Розмах крил: 150-180 см.
Маса: 2,4-3 кг.

РОЗМНОЖЕННЯ

Статеве дозрівання: з 2-3 років.
Період гніздування: зазвичай березень-квітень.
Кількість яєць: 2-4.
Висиджування: 34-36 днів.
Пташенята стають на крило: 3-4 місяці.

СПОСІБ ЖИТТЯ

Звички: веде осіле життя; охороняє територію.
Їжа: ссавці, птахи, плазуни, земноводні, риби, ракоподібні
Тривалість життя: близько 20 років.

СПОРІДНЕНІ ВИДИ

Рід пугачів складається з 11 видів, серед яких відомим є пу американський, що живе в Північній і Південній Америці

Їжа

Меню пугача найрізноманітніше серед усіх хижих птахів. І це завдяки не стільки розмірам і силі птаха, який легко долає крупну здобич, скільки його умінню пристосовуватися. Маючи можливість скористатися новим джерелом їжі, пугач міняє мисливські звички. Дослідники підрахували, що у всьому ареалі пугач полює на 110 видів ссавців і 140 видів птахів. Жертвами пугача стають навіть такі великі птахи, як фазан, сокіл і ворон. Зрідка задля різноманітності його раціон поповнюється жабами, зміями, рибами, ракоподібними, комахами і павуками. Місцями для полювання пугача переважно є відкриті простори, але він може переслідувати жертву і в густому лісі. У більшості випадків пугач видивляється здобич, сидячи в зручному місці, своєрідному спостережному пункті. Від його уваги не сховається жоден шерех, жоден рух, оскільки птах має чудово розвинені зір і слух. Пугач час від часу робить розвідувальні вильоти у пошуках колоній птахів, що гніздуються на каміннях, деревах або на болотах. Ці великі сови спроможні вполювати здобич таких розмірів, як вони самі.

Спосіб життя

Пугач - найбільша сова у світі. Він населяє велику частину Європи, Азії і Північної Африки. Пугач пристосовується до різних умов, проте віддає перевагу територіям поблизу водоймищ і місцевостей, де є багато гризунів. Ці тваринки - основна частина здобичі пугачів; вони складають до 90% їхнього раціону.

Більшу частину свого життя пугач проводить в самоті. Іноді трапляється, що самець і самка живуть на загальній території, але у кожного з них є свій притулок і кожен з них полює самостійно. Пугач ретельно оберігає свої володіння, площа яких займає 15-80 км².

Пугач - це нічний птах, що вилітає на полювання після заходу сонця. Вдень він спить в укритті, що знаходиться в корінні дерев, густому чагарнику або на сонячному виступі скелі. Часто від сну його будять зграї ворон та інших птахів, які голосно кричать і навіть можуть атакувати пугача. Гнаний ними пугач перелітає на інше, спокійніше місце. У північних регіонах вилітає на полювання і вдень.

Розмноження

Самці пугачів, прагнучи привернути увагу самки, під час гніздового періоду (зазвичай березень-квітень) видають ухання, яке чути здалеку. Така пісня самців починає звучати задовго до заходу сонця. Зазвичай вона складається з декількох частин, кожна з яких триває більше години.

Зустрівшись, пугачі створюють пару і залишаються вірні один одному до кінця життя. Вони гніздуються на виступах і в розколинах скель, а також в каменоломнях. У лісі місце для гнізда птахи вибирають на землі між корінням великих дерев або під викорчовуваним пнем.

Відразу після спаровування самка відкладає 2-4 білих яйця, які насиджує 34-36 днів, а самець у цей час забезпечує її їжею. Пташенят, що з'явилися на світ, спочатку вигодовує самка. Очі пташенят розплющуються у віці 6-8 днів. У 16 днів вони вже можуть стояти на ногах. Незабаром у них з'являється жовто-коричнє оперення з темними плямочками. Досягнувши віку 6-8 тижнів, пташенята залишають гніздо і тримаються наступні декілька місяців біля нього. Добре стають на крило тільки у віці 3 місяців. Батьки продовжують годувати пташенят ще близько місяця.

ЧИ ГОГО ВІДОМО,

ЩО.....

- 1) Мисливці розповідають, що пугач перехоплює у них в повітрі підстрілену дичину.
- 2) На своїй території пугач нападає на інших сов і хижих птахів, наприклад, канюка, боривітра. Іноді йому вдається осилити навіть таких великих птахів, як полярна сова або молодий орлан-білохвіст.
- 3) Пугач - це сильний птах, здатний підняти важку здобич, наприклад, лисицю.
- 4) Гнізда пугачів були знайдені на висоті 4 500 м над рівнем моря. їхні гнізда - це просто витоптана ямка у землі.
- 5) Зрідка пугачі можуть нападати навіть на самок косулі, молодняк гірських козлів або зайців.
- 6) Зловивши дуже велику здобич, яку відразу з'їсти не може, пугач ховає залишки і повертається до них наступної ночі.

--- ареал звичайного пугача

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПУГАЧА

„Вушка": у пугача на голові ростуть пучки пір'я, якими він може ворушити.

Очі: пугач може повертати голову майже на 360° - так він розширює поле огляду.

Пташенята: їхній пух забарвлений у захисний коричнево-жовтий колір. Через 16 днів стають на ноги, гніздо залишають через 4-5 тижнів після появи на світ, але ще деякий час тримаються поблизу нього.

Яйця: самка відкладає яйця і займається їх висиджуванням, а самець приносить їй їжу.

МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ

Північна Африка, Піренейський півострів, Південна і Центральна Європа, Скандинавія, Північна Азія, окрім Камчатки, Корея і Південний Китай.

ЗБЕРЕЖЕННЯ

Пугач - рідкісний птах. Причина цього - вилов птахів, вирубка лісів, отруєння місць існування пестицидами. Завдяки захисникам природи в деяких районах чисельність пугачів зростає.

Совка

Їжа

Совка харчується переважно комахами. Цей птах має свій спостережний пункт, звідки йому зручно видивлятися і виявляти за допомогою слуху здобич. Очі совки дивляться прямо вперед, тому її поле зору обмежене. Проте, подібно як і інші сови, совка може повертати голову на всі боки, при цьому її тіло залишається нерухомим. Мала рухомість очей щедро компенсується здатністю совки повертати голову на 270°. Так вона вистежує здобич, не привертаючи до себе зайвої уваги. Помітивши жертву, совка зривається з місця і хапає її кігтями. Найчастіше вона ловить здобич, що знаходиться на землі, але метеликів може хапати і в польоті. З комахою у дзьобі совка повертається на дерево і, перш ніж з'їсти здобич, відриває їй крила. Найчастіше совці попадаються сарана, бабки, цикади, щипавки, жуки, мурашки, метелики та павуки. Совка навіть здатна витягнути із землі дощового черв'яка. Її раціон урізноманітнюють ящірки, жаби, миші, кажани та маленькі пташки. Перед їдою совка обскубує пернату дичину, а велику здобич розриває на шматочки. Під час вигодовування пташенят совки нерідко відправляються на полювання також і в денний час.

Місце проживання

Типове місце проживання совки - відкрита місцевість в зоні теплого клімату, розташована зазвичай серед листяних лісів. Для денного відпочинку, а також для влаштування спостережного пункту і спорудження гнізда совці необхідні дерева. Важливу роль грає наявність у певній місцевості великої кількості комах - основної їжі цих птахів. Подібно до інших тварин, совці також доводиться адаптуватися до змінних умов навколишнього середовища, тому цього птаха у наші дні все частіше можна побачити в садах, виноградниках, на плантаціях оливок.

Совки гніздуються в садах, парках і на придорожніх деревах, часто поблизу міст, займаючи зроблені людиною гніздові будиночки. Багато совок відлітають на зиму до Африки. Вони зимують у поясі між Сахарою і екваторіальними джунглями. Більшість

Розмноження

Наприкінці квітня самець совки починає шукати собі партнерку, яку привертає тужливою піснею-плачем. Самка відповідає йому високими звуками. Потім самець приводить її до місця майбутнього гнізда. Якщо місце сподобається самці, то вона залишається там із самцем протягом усього дня. Гніздо, в прямому розумінні цього слова, вони не будують. Самка відкладає 3-6 білих яєць прямо на землі між каменями, в душі дерева або у щілині. Потім вона займається насиджуванням кладки, а самець приносить їй корм. Пташенята совки народжуються з добре розвиненим слухом, але сліпі. Спочатку самець приносить до гнізда здобич, яку самка пропонує пташеняткам. Пізніше здобич стає більшою, самці доводиться перед згодовуванням пташеняткам розривати її на частини. У віці приблизно 11 днів пташенята вже самостійно справляються з великими шматками їжі. На 21 день вони покидають гніздо. Несміливе пташеня сідає біля входу, а батьки літають навколо, спонукаючи його зробити перший крок.

Чи тобі відомо, що.....

- Від неперетравлених частинок їжі (шерсть, кістки, хітинові покриви комах) сови позбавляються, відригуючи їх у вигляді невеликих валиків. Біля гнізда совки таких валиків небагато, оскільки вона харчується в основному добре засвоюваною їжею - комахами.
- Оскільки апетит у пташенят добрий, а комахи є не калорійною їжею, то батьки годують своїх нащадків дуже часто. У першій половині ночі самець приносить у гніздо здобич у середньому кожні 11 хвилин.
- Совки завзято захищають яйця і пташенят. Батьки можуть напасти навіть на людину, якщо та підійде до гнізда дуже близько. При цьому птахи нападають раптово - вони впиваються в тіло гострими кігтями.
-

Сова яструбова

Коротка інформація

Внаслідок життя в малолюдних місцях яструбова сова до людини ставиться довірливо, інколи підпускає до себе на кілька метрів.

Сова яструбова Царство - Тварини (Animalia)

Ряд - Совоподібні

Родина - Справжні сови (Strigidae)

Підродина - Справжні сови (Striginae або Buboninae)

Рід - Яструбові сови (Surnia)

Вид - Сова яструбова

Найбільш цікава з різних видів сов, що мешкають у тайгових лісах Євразії і Північної Америки. Віддає перевагу ділянкам лісу, які перемежуються з галявинами і сфагновими болотами, де вона, подібно боривітру, може на тремтячих крилах «зависати» в повітрі, визираючи здобич. А здобич — в основному гризуни, невеликі пташки, комахи. У неволі охоче їдять і свіжу зелень. На відміну від своїх родичів полює вдень.

Довжина її тіла — до 37 см, крила — до 25 см. Гніздиться у тайзі і мішаних лісах — на деревах, у напівдуплах і чужих покинутих гніздах. Цей корисний птах відкладає від 1 до 12 білих яєць, які насиджує самка — близько місяця з часу відкладання першого яйця. Самець приносить їжу. Самці яструбових сов інколи ненадовго змінюють самку, що насиджує. Статева зрілість у пташенят

Сова біла

Коротка інформація

Сови — нічні хижі птахи. Відшукувати здобич у темряві ночі їм допомагають прекрасний зір і слух.

Сова біла Домен - Ядерні (Eukaryota)
Царство - Тварини (Metazoa)
Тип - Хордові (Chordata)
Інфратип - Хребетні (Vertebrata)
Надклас - Завропсиди (Sauropsida)
Клас - Птахи (Aves)
Ряд - Совоподібні (Strigiformes)
Родина - Совові (Strigidae)
Рід - Пугач (Bubo)
Вид - Сова біла

Очі у сови величезні, дуже проникливі і розташовані не збоку голови, а спрямовані вперед. Звичайна сова помічає мишу на фоні світла лише від однієї запаленої свічки за 800 метрів.

У повній темряві на допомогу сові приходить слух — вона на слух визначає місцезнаходження мишей, які шарудять у лісовій підстилці. Полярна сова влітку живиться в основному лемінгами, а взимку полює на білих куріпок. Зі сходом сонця більшість сов засинають.

Сова болотна

Коротка інформація

Незважаючи на назву, не обов'язково дотримується заболоченої місцевості. Головне для неї — відкритий простір; лісів цурається.

Сова болотна Царство - Тварини (Metazoa)
Тип - Хордові (Chordata)
Клас - Птахи (Aves)
Ряд - Совоподібні (Strigiformes)
Родина - Совові (Strigidae)
Рід - Вухата сова (Asio)
Вид - Сова болотна

Водиться в тундрі Євразії і Північної Америки. Довжина тіла близько 40 см, розмах крил до 100 см, маса не перевищує 400 г. Сова має гарну будову тіла.

Хороший літун, і її неважко побачити, оскільки вона не є строго нічним птахом. На полювання вилітає завидна. На Півночі активна і серед дня. Ловить переважно гризунів, перш за все польових мишей. Гніздиться завжди на землі, обираючи відлюдну місцину. Кладку з 5—10 яєць відкладає на мізерну підстилку. Успіх вирощування потомства залежить від чисельності гризунів: якщо здобичі багато, то птахи вигодовують усіх пташенят, якщо ж її мало, то старші (міцніші) пташенята поїдають менших.

Сова вухаста

Їжа

Вухата сова полює головним чином на різного роду гризунів - полівок, землерийок і щурів, а також на маленьких птахів - в'юркових та горобців.

Іноді їй попадається більша здобич, наприклад сойки і зайці.

Своїм пташеняттям самець вухатої сови приносить великих комах, зазвичай жуків, у тому числі великих хрущів. Вухата сова полює здебільшого в полях та на інших відкритих просторах. Птах безшумно ширяє в повітрі, ні на жодну секунду не стуляючи очей. Вночі вухата сова дуже добре бачить і чує, отож на найменший шум вона реагує

Спосіб життя

Вухата сова зустрічається у хвойних, рідше у змішаних лісах, іноді вона гніздується на болотах і вересових полях. Вухата сова - це дуже поширений птах в Європі, Азії, Північній Америці та на півночі Африки. Північні популяції цих сов зиму проводять в південних частинах ареалу, тобто це один з небагатьох видів перелітних сов.

Завдяки м'якому пір'ю і спеціальній будові країв махового пір'я вухата сова літає практично безшумно. Її оперення влаштоване так, що гасить звуки польоту птаха. Саме тому сова з'являється безшумно, ніби тінь. Рано навесні в лісі можна почути, як співає самець вухатої сови, приглушено повторюючи з інтервалом в декілька секунд „у-ху”. Репертуар також включає гучний відривчастий „уїк” та інші звуки. Під вечір пташенята вухатої сови видають протяжні свисти, що своїм звучанням нагадують котяче нявкання і скрип дверних петель.

Розмноження

Весна - пора початку шлюбного періоду у вухатої сови. Самці цього виду нерідко починають виявляти цікавість до самок вже наприкінці лютого. Шлюбний танок вухатих сов - це політ, під час якого особливо стараються самці, гучно плескаючи крилами. Вухаті сови не будують гнізд, віддаючи перевагу житлу, що його полишили господарі - ворони, сороки або білки. Птахи лише трохи змінюють „інтер'єр" гнізда. Іноді вухаті сови гніздуються на відкритій місцевості, у заростях вересу, відкладаючи яйця просто на землі.

Самка відкладає від чотирьох до шести яєць, розмір яких трохи менший за курячі. Насиджування починається після того, як самка відкладе останнє яйце, тому пташенята в гнізді вухатої сови однакові за віком. Самець не бере участі в насиджуванні, однак він приносить корм самці, яка сидить на яйцях, а згодом - і пташеняткам.

У голодні роки виживають тільки старші, тобто найсильніші пташенята. Новонароджені вкриті білим пухом. У наступні дні пух сіріє, потім набуває коричневого кольору. Мати пильно стежить за тим, що діється навколо, і в разі потреби відводить від гнізда ворога, що з'явився неподалік, вдаючи поранену.

СОВОЮ

Вдень вухату сову можна побачити тільки у виняткових випадках, оскільки завдяки кольору маскувального забарвлення її неможливо відрізнити від оточення. Сова, що непорушно сидить на дереві, схожа на уламок сухої гілки. Навіть при наближенні людини вона не злітає. Зате вночі птах є дуже рухливим, діяльним та енергійним. Діяльність вухатої сови полягає у полюванні на гризунів.

ЧИ ТОБІ ВІДОМО,ЩО.....

- 1) Вухата сова може повертати шию на 270° .
- 2) Кут огляду кожного ока сови дорівнює 160 градусам.
- 3) Під час зимових холодів вухаті сови збираються в одному місці та сплять, притиснувшись одна до одної.
- 4) Побачивши вухату сову вдень, маленькі пташки збираються у зграю і проганяють хижака - в цю пору доби сова абсолютно безпорадна.
- 5) Очі сов відзначаються тим, що є нерухомими: сова не може їх скосити.

Коротка характеристика

„Вушка“: характерна особливість виду, їх утворюють пучки пір'я на голові птаха. Попри свою назву - „вушка“, вони не є органом слуху. Справжні вуха сови - це два маленькі отвори, які розташовані з боків голови.

Голова: кругла, з жовтим лицьовим диском. Очі великі, оранжеві, чорний маленький дзьоб майже непомітний.

Тіло: середнього розміру, струнке, з довгими сильними крилами. Самець і самка зовні однакові.

Оперення: пір'яний покрив вухатої сови за кольором однаковий з корою, тому птах на дереві зовсім непомітний. Спина у птаха темна, з яскравими цятками, черево - світле з поперечними смугами.

МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ

Сова вухата поширена в лісовій зоні Північної Америки і Євразії, за винятком північних територій; подекуди трапляється в Африці та в горах Центральної Азії.

ЗБЕРЕЖЕННЯ

Вид дуже поширений в усіх частинах свого ареалу. Сова вухата має лише одного ворога - людину.

Сова

болотяна

Коротка інформація

Болотяна сова гніздується на відкритих заболочених територіях. Рідше влаштовує гнізда в торішній траві на цілині, пасовищі або на лузі.

Ряд - Совоподібні

Родина - Нормальні сови

Рід/Вид - *Asio flammeus*

Основні дані:

РОЗМІРИ

Довжина: 36-40 см.

Розмах крил: 95-110 см.

Маса: 280-500 г.

РОЗМНОЖЕННЯ

Статеве дозрівання: з 1 року.

Період гніздування: березень-червень, іноді 2 приплоди на рік.

Кількість яєць: 4-9.

Висиджування: 26 днів.

Пташенята стають на крило: через 5 тижнів.

СПОСІБ ЖИТТЯ

Звички: тримаються поодиночі; можуть полювати і вдень.

Їжа: полівки та інші дрібні гризуни.

Звуки: перелякана сова видає гавкаючий звук, самець під час токування - приглушене „бу-бу-бу”,

пташенята у гнізді перекликаються „пш-пш-пш”.

СПОРІДНЕНІ ВИДИ

Родичкою сови болотяної є сова вухата.

Розмноження

Початок токування у болотяної сови припадає на квітень. Самець повільно ширяє над гніздом, щоб потім стрімко кинутися вниз. При цьому він видає типові звуки, що повторюються. Своім польотом він мітить територію і охороняє її від конкурентів.

Після шлюбних ігор самець вибирає під гніздо добре приховану ямку в землі і вистилає її рослинами. Самка відкладає яйця приблизно кожні два дні і висиджує кожне з них 26 днів.

Пташенята вилуплюються кожні два дні. Очі новонароджених пташенят заплющені. Вони вкриті білим пухом, колір якого поступово міняється на сіро-зелений. З перших днів на мордочці у дитинчати темна „маска“, а очі мають колір сірки. Про потомство піклуються обидва батьки. Коли дитинчатам виповнюється три тижні, вони починають досліджувати територію навколо гнізда. Через п'ять тижнів

Спосіб життя

У польоті болотяну сову можна переплутати з лунем, який ширяє в повітрі у пошуках здобичі. Обидва птаха шукають їжу на землі і живуть у схожих біотопах. Якщо болотяну сову застати на землі, вона намагається залякати непроханого гостя: розчепірює крила і настовбурчує пір'я, щоб здаватися більшою, ніж є насправді. Такий метод залякування є типовим для багатьох видів, що живуть на землі.

Болотяні сови Центральної Європи в зимові місяці - це зимові гості з півночі і північного сходу Європи. Навесні вони повертаються до своїх північних гніздівель. Сови, що гніздуються в Центральної Європі, перелітають на місця зимувань, розташовані за тисячі кілометрів від місць

Їжа

Болотяна сова полює у сутінках і вдень. У пошуках здобичі вона літає невисоко над землею, на висоті 0,5-2 м. Керується при цьому чудовим зором і слухом. У перервах між полюванням сова відпочиває на огорожах або на зеті. Коли болотяна сова бачить потрібну здобич, вона кидається на неї з повітря і встромлює свої гострі кігті в тіло жертви. Жертву вбиває, стискаючи кігті. Здобич починає їсти з голови і з'їдає повністю, нічого не залишаючи. Частини, що важко перетравлюються, такі як кігті або шерсть,

І СОВОЮ

Болотяна сова - один з найрідкісних видів сов у всій Європі. Болотяну сову, що летить, легко переплутати з вухатою совою. Тільки зверху видно типові закінчення махового пір'я, якого у вухатої сови немає. У болотяної сови це пір'я має коричнево-чорне забарвлення, а у вухатої сови на світлому оперенні видно темні смуги. „Вуха" у болотяної сови набагато менші, ніж у вухатої. Ще одна відмінність - це різкий контраст між темними грудьми і світлим черевцем у вухатої сови; у болотяної сови вся нижня частина тіла - світла з темними подовжніми смужками.

Чи знаєте ви, що.....

- 1) Завдяки кільцюванню було встановлено, що одна болотяна сова, яка гніздується у Фінляндії, літала на зимування в Малагу, а це понад 3 450 км.
- 2) Вушка на голові болотяної сови не є органом слуху. Це лише пучки пір'я, що служать для спілкування. Справжні вуха заховані в пір'ї і часто розташовані асиметрично.
- 3) Болотяна сова гніздиться у трясовині на торфових болотах, які у Європі зникають.

ЖИТТЄВО ВАЖЛИВІ ОРГАНИ

Поле зору припутьня: кожним оком голуб може охопити поле радіусом в 340° , що допомагає вчасно побачити ворога. Але поле просторового зору обмежене в нього до декількох градусів.

Поле зору болотяної сови: обидва ока направлені вперед і охоплюють поле радіусом 110° . Кожне око охоплює поле радіусом 70° . Сова має відмінний просторовий зір, який допомагає їй роздивитися навіть дрібну здобич.

МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ

Гніздується в Америці, Центральній і Північній Європі, а також в Азії. Зимує на півдні Європи, аж до Малайзії і Південної Азії, і на півночі Африки.

ЗБЕРЕЖЕННЯ

Болотяній сові загрожує зникнення. Колись на болотах і вологих лугах було багато сов, але з часом на більшості територій вони зникли. У всій Центральній Європі гніздується всього декілька сотень пар.

Сова

бородач

Коротка інформація

Розмах крил бородатой сови майже дорівнює відстані між розведеними в сторони руками дорослої людини. Незважаючи на свої великі розміри, птах найчастіше харчується дрібними гризунами.

Ряд - Совоподібні
Родина - Справжні сови
Рід/Вид - *Strix nebulosa*

Основні дані:

РОЗМІРИ

Довжина: 63-66 см.
Розмах крил: 131-140 см.
Маса: 850-1200 г.

РОЗМНОЖЕННЯ

Статеве дозрівання: з 2 років.
Період гніздування: з квітня.
Несіння: 1 за сезон.
Кількість яець: 3-6.
Висиджування: 28-35 днів.
Вигодовування пташенят: 20-30 днів.

СПОСІБ ЖИТТЯ

Звички: взимку тримаються поодинці, навесні та влітку сімейними групами або більшими зграями.
Їжа: дрібні ссавці, горобцеподібні птахи.
Звуки: низьке ухання.
Тривалість життя: 6 років.

СПОРІДНЕНІ ВИДИ

Найближчою родичкою є сова довгохвоста. Бородата сіра сова може пережити морозну зиму в північних лісах завдяки своєму м'якому і густому оперенню. Вона безшумно ковзає над землею у пошуках здобичі або очікує її, причаївшись на високій гілці, і реагує навіть на найлегше шелестіння в траві.

Розмноження

Бородата сова не будує власного гнізда, а користується покинутими гніздами яструбів, шулік або воронів. Яйця можуть бути заховані у пеньку або гнилому стовбурі дерева на висоті близько 1,5 м від (землі). Якщо покинутих гнізд вистачає, то декілька пар ділять між собою навіть невелику територію. Пари, що гніздуються, поводяться неагресивно одні стосовно інших і поважають права сусідів на ділянку. Проте вони нападають на всіх прибульців, які з'являються в межах їхньої гніздової території. Самка починає насиджування з відкладання першого яйця, а самець весь цей час добуває їжу й приносить її самці. Пташенята з'являються з перервами у декілька днів. Різниця між найстаршим і наймолодшим малюком може бути приблизно два тижні. Пух молодих бородатих сов на верхньому боці тіла світло-сірий, а на нижньому - білуватий. Пташенята вилуплюються сліпими та глухими. Спочатку вони навіть не вміють регулювати температуру тіла, тому цілком залежать від матері, яка постійно їх зігріває. Пташенята вимагають їжу, видаючи слабкий писк, а потім пронизливе, різке „ох-іх“.

Батьки годують їх невеликими шматочками м'яса, пізніше дають їм здобич цілою. Пташенята перебувають з

Спосіб життя

Бородата сіра сова мешкає на півночі в соснових, ялинових і модринових лісах від Швеції, Фінляндії і Польщі до Східного Сибіру. Птахи зустрічаються також на Алясці, в Канаді і на півночі США.

Кочівля бородатих сов залежить не від пори року, а від кількості здобичі, головним чином полівок і лемінгів, популяції яких схильні до значних сезонних коливань. Якщо їжі небагато, то вся популяція бородатих сов відкочовує на південь, наприклад, північно-європейські птахи летять до Південної Швеції, щоб знайти багатші джерела їжі. Деякі пари тримаються осіло, проте коли їжі не вистачає, вони не гніздуються. Бородата сова активна і вдень, і вночі.

Проте навіть удень важко її помітити, оскільки її крила, забарвлені в сірий колір, і візерунок з дрібних цяток, що нагадує поверхню кори дерева, чудово маскують птаха на дереві. Бородата сіра сова найбільш активна в сутінках, коли завдяки довгим тіням вона стає майже невидимою. Із укриття вона вилітає безшумно, тільки-но помітить здобич.

Їжа

Бородата сова полює в основному на чагарникових полівок, її здобиччю стають і інші види - сірі і руді полівки, землерийки і птахи, іноді також білки, лемінги, кроти, щури, зайці-біляки і навіть ласки. Мисливська ділянка бородатої сови охоплює луки, болота, лісові поляни і торф'яники.

Бородата сова часто сідає на гілці на узліссі й видивляється здобич. Вона може повернути голову на 180°, що у поєднанні з прекрасним зором дозволяє їй найкращим чином спостерігати за тим, що діється навкруги. Під час полювання бородата сова також використовує свій чудовий слух. Вона чує найтихіші звуки й писки мишей у траві.

Бородата сова здатна визначити положення жертви навіть під товстим шаром сипкого снігу і, іноді, навіть під товстим шаром снігу і довгими,

Чи тобі відомо, що.....

Бородата сова ховається, непорушно застигаючи на гілці дерева недалеко від стовбура. Так їй пір'я зливається з корою дерева, і птах стає схожим на сучок, що стирчить.

Пташенята бородатих сов часто поводяться, як маленькі канібали. Найстарші й найсильніші з них, коли бракує їжі, можуть з'їсти своїх молодших і слабкіших братиків і сестричок.

Бородата сова є найбільшою з сов, проте своїми розмірами вона завдячує насамперед оперенню. Насправді бородата сова важить майже вдвічі менше, ніж інші сови таких самих розмірів.

Голова: велика, з чітким лицьовим диском, утвореним темно-сірими концентричними колами з білими бровами і чорною бородою. Маленькі очі надають птахові ледве не демонічного вигляду.

Ноги: з гострими, загнутими кігтями, за допомогою яких птах ловить здобич.

МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ

Бородата сіра сова зустрічається в Європі і Північній Азії, від Північної Швеції на заході до Північно-Східного Сибіру, а також у Північній Америці.

ЗБЕРЕЖЕННЯ

Чисельність популяції цієї сови змінюється щорічно, залежно від кількості полівок або лемінгів. Крім того, бородатій сірій сові загрожує знищення місць її існування.

Сова волохата

рѣбѣ

Коротка інформація

Волохата рибна сова, що живе в Африці - одна з найбільших сов в світі. Вона належить до одного з семи видів сов, що харчуються рибою. Її можна назвати нічною заступницею скопи.

Ряд - Совоподібні

Родина - Нормальні сови

Рід/Вид - *Scotopelia peli*

Основні дані:

РОЗМІРИ

Довжина: 51-61 см.

Розмах крил: у середньому 153 см.

РОЗМНОЖЕННЯ

Статеве дозрівання: немає даних.

Період гніздування: залежить від регіону.

Кількість яєць: зазвичай 2.

Висиджування: 32 дні.

Вигодовування пташенят: близько 10 тижнів. Доросле оперення з'являється у віці 15 місяців.

СПОСІБ ЖИТТЯ

Звички: ведуть нічний спосіб життя; моногамні.

Їжа: риба, зокрема щука, лящ, сом; жаби, раки та молюски.

Тривалість життя: немає даних.

СПОРІДНЕНІ ВИДИ

Відомо 3 види африканських рибних сов і 4 азіатських види.

Волохата рибна сова - це досить великий птах, що мешкає в річкових дельтах і у верхів'ях річок, розташованих на висоті до 1 700 м над рівнем моря. Довге пухке оперення, що вкриває голову, шию і боки птаха, надає їй вигляду сильного і небезпечного хижака.

Їжа

Коли сонце ховається за горизонтом, сова залишає своє денну схованку і влаштовується на посту - це, зазвичай, гілка, що звисає над водою, або піщаний горб. З відстані 1-2 м птах уважно спостерігає за водною поверхнею, очікуючи, коли з'являться брижі, що йдуть від того місця, де плаває риба. Дочекавшись потрібного моменту, сова злітає вниз, хапає рибу кігтями і повертається назад на своє місце. Спочатку волохата рибна сова з'їдає риб'ячу голову, іноді тільки цим і задовольняючись.

Рано-вранці волохата рибна сова повертається на місце денного відпочинку, що знаходиться в тіні крони дерева. Тут, якщо її не сполохають люди або інші птахи, вона

Місце проживання

Волохата рибна сова зустрічається в Африці, на південь від Сахари, практично всюди. Волохата рибна сова населяє береги рівнинних річок, яким віддає перевагу перед гірськими районами. Найохочіше вона поселяється на берегах, де ростуть дерева, що надають можливість гніздуватися. Зручно влаштувавшись на довгих гілках, що звисають над водою, волохаті рибні сови видивляються здобич. Вдень сова спить у тінистому укритті на дереві. Птахи живуть парами і рідко залишають свою ділянку річки. Волохаті рибні сови полюють в інших місцях тільки в тому випадку, якщо рівень води в річці знижується, що робить полювання дуже складною справою. Тоді волохаті рибні сови промишляють на сусідніх болотах.

Розмноження

На початку шлюбного сезону, зазвичай вночі під час повного місяця, самець кличе самку глухим криком, що закінчується м'яким бурмотінням. Самка відгукується вищими звуками з короткими повторами. Після спаровування сови шукають місце для гнізда і зазвичай вибирають дупло, розташоване високо в стовбурі старого гіллястого дерева, що росте поблизу річки. Власне, гнізда, як такого, сови не будують - лише вистилають дно дупла листям або корою. Народження пташенят волохатої рибної сови приурочене до рибного сезону. В той час, коли самка насиджує яйця, самець літає на промисел, забезпечуючи її їжею. Насиджування яєць триває 32 дні. Батьки вигодовують пташенят протягом 10 тижнів.

Чи тобі відомо, що.....

- 1) Видова назва волохатої рибної сови містить ім'я голландського природодослідника С. Пела, який першим описав цього птаха в ХІХ столітті. Саме тому цю сову також називають рибною совою Пела. Волохата рибна сова також має ще одну назву - смугаста рибна сова.
- 2) Родова назва складається з двох слів: (морок) і (дикий голуб).
- 3) Шлюбну пісню самця волохатої рибної сови чути на відстані до 3 км.
- 4) Найкрупніша сова - це рибний пугач, що живе у Східній Азії. Довжина його тіла сягає 72 см, а розмах крил - 1,8-1,9 м.
- 5) Найменша у світі сова - сичик-ельф, який живе на південному заході Північної Америки і в Мексиці.

Волохата рибна сова полює, керуючись передусім зором. На відміну від інших видів, що переслідують здобич на слух, вона не має характерних для них лицьового диска і пір'яних „вушок“.

Волохата рибна сова, як і орлан, ловить рибу, яка плаває біля поверхні, але не пірнає, як це робить скопа.

МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ

Береги африканських річок на території на південь від Сахари.

ЗБЕРЕЖЕННЯ

У більшості місць ареалу птах досить сильно поширений, зустрічається також поблизу нечисленних населених пунктів. Погіршення умов проживання, пов'язане із забрудненням річок, створює загрозу для життя не тільки сов, але й інших тварин.

Сова

Коротка інформація

Полярна, або біла, сова - одна з найбільших і найсильніших сов. На своїй батьківщині, в арктичній тундрі і на плоскогір'ях Скандинавії, вона полює переважно в сутінках.

Ряд - Совоподібні

Родина - Справжні сови

Рід/Вид - *Nyctea scandiaca*

Основні дані:

РОЗМІРИ

Довжина: 56-65 см. Самки більші за самців.

Розмах крил: 150-160 см.

РОЗМНОЖЕННЯ

Статеве дозрівання: з 2 років.

Період гніздування: середина - кінець травня.

Несіння: одне на рік.

Кількість яєць: 3-13.

Висиджування: 32-34 дні.

Пташенята стають на крило: у 51-57 днів.

СПОСІБ ЖИТТЯ

Звички: полює головним чином у сутінках і рано вранці

Їжа: лемінги, білі куріпки та інші птахи.

Звуки: самець у шлюбний період видає хрипке „у-ху“.

Тривалість життя: до 15 років у природі, 28 років у неволі.

СПОРІДНЕНІ ВИДИ

Є єдиним представником роду.

Полярна сова в основному харчується лемінгами. Коли мороз у тундрі міцнішає і арктична зима стає суворішою, великі полярні сови летять на південь у пошуках їжі. Від кількості лемінгів безпосередньо залежить і чисельність полярних сов.

Міграції

Полярна сова на півночі - це звичайний птах, але чисельність її коливається в залежності від кормових умов, а саме, від основної складової її раціону - „урожаю“ лемінгів. Якщо чисельність лемінгів невелика, то і плодючість сов зменшується. Це відбувається наступного року після вимирання лемінгів. За їх відсутності сови зовсім не гніздуються. Під час дуже суворих зим або в голодні періоди полярні сови кочують у південному напрямі. Іноді вони навіть досягають півдня Скандинавії, і орнітологи можуть спостерігати сов, що сидять на телевізійних антенах або на дахах хмарочосів. Взимку 1960-61 і 1962-63 рр. на півдні Скандинавії була помічена поява значної кількості полярних сов. Після

ЗОВНІШНІЙ ВИГЛЯД

Полярна сова - найбільший арктичний птах. Вона гніздується як у високій, так і в низькій тундрі. Віддає перевагу кам'янистим, скелястим просторам, що надають їй можливість вибирати оглядові пости, звідки добре видно здобич і ворога, і де можна знайти місце для гнізда. Самці світліші за самок, іноді вони бувають навіть зовсім білі. Самка забарвлена значно яскравіше: загальне її забарвлення біле з бурими плямами різних розмірів або ж з бурими поперечними смужками. Райдужка очей - яскраво-жовтого кольору. Дзьоб у сови чорний, майже до кінця

Їжа

Раціон сов складається переважно з норвезького, обського і копитного лемінгів. „Врожаї“ лемінгів регулюють основні періодичні явища в житті сов - їхнє розмноження, кочівлю та сезонне розміщення. Крім того, сови харчуються різними ховраками та полівками. У період вигодовування пташенят, коли зростає потреба в поживі, полярні сови не гребують і птахами. Полюють вони, головним чином, на гаг, білих куріпок, мартинів, куликів і навіть на деяких представників гороб'ячих, зокрема - на лапландських подорожників. У негніздовий час раціон полярної сови є більш різноманітним. Вона із задоволенням полює також на зайців, горностаїв, пищух і качок. У сувору зиму на далекій півночі їжі дуже мало. Полярна сова може протриматися без корму до 40 днів.

Її жировий прошарок, що знаходиться під пір'ям, у цей час зменшується приблизно на 2 см, енергію вона зберігає, прагнучи якомога менше рухатися. В особливо суворі зими ці сови в пошуках їжі вирушають на південь.

Розмноження

Самець полярної сови привертає до себе увагу самок і оповіщає про свою присутність інших самців таким чином: він з'являється на пагорбі, де бігає назад і вперед, піднявши хвіст, і виспівує довгу пісню. У розрідженому арктичному повітрі цю пісню чути на відстані до 10 км. Самець, що претендує на територію, вступає в сутичку з іншими самцями і виганяє їх. Його обраниця захищає цю ділянку від інших самок.

Гнізда сов трапляються як у високій, так і в низькій тундрі. Найчастіше сови вибирають високі й сухі місця, адже до кладки вони приступають, коли місцевість ще вкрита снігом. Гнізда полярні сови не будують - вони відкладають яйця просто в ямки. Полярна сова відкладає яйця з дводенними перервами. Завдяки цьому найстарші і найсильніші пташенята можуть вижити в голодну пору. Часто трапляється, що старші пташенята вбивають і поїдають своїх молодших братів. Звичайна кількість яєць в кладці - від 4 до 8, у несприятливі роки - 3-4, а в оптимальних - до 11 і навіть 13. У періоди, коли лемінги вимирають, птахи не гніздуються зовсім. Пташенята з'являються з яєць вкриті ніжним білим пухом, який швидко змінюється жорсткішим коричнево-чорним оперенням. Через 51-57 днів пташенята стають на крило, а у віці двох місяців вони вже можуть самі добувати їжу.

Чи тобі відомо, що.....

- 1) Серед харчових відходів людини залізного століття археологи виявили й кістки полярної сови. Ескімоси й донині вживають у їду її м'ясо, якщо немає іншої їжі.
 - 2) На Шетландських островах полярну сову називають „сова-кішка", оскільки вона схожа на великого білого кота.
 - 3) На хижака, що наближається до гнізда, сова накидається, випустивши кігті. Один з батьків нерідко гине в сутичці з ворогом, рятуючи кладку або життя пташенят.
 - 4) Полярних сов часто утримують у неволі, де вони навіть дають потомство.
 - 5) Світле оперення сови чудово маскує її в тундрі.
 - 6) Усі північні райони 20% біляє тодині той самий вид полярної сови.
- У тундрі серед талого снігу, а в період гніздування - серед скель.

Самець: світлі ший за самку, іноді зовсім білий, тому самка бачить його на відстані до 2 км.

Оперення: густе і м'яке, покриває, за винятком дзьоба і кігтів, все тіло птаха і захищає його від замерзання.

Шлюбний танець: у промір ках між помахами самець тримає крила у формі букви W летить хвилеподібно.

МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ

Має кругополярне розповсюдження, характерна для Арктики і Субарктики. Гніздується в Ісландії, Скандинавії, Східному Сибіру, на Алясці, в Канаді і Гренландії.

ЗБЕРЕЖЕННЯ

У Скандинавії полярна сова знаходиться під охороною, проте її чисельність скорочується. З точністю визначити кількість сов нелегко, оскільки вона залежить від „врожаю" лемінгів.

Сова

Крестовица

Коротка інформація

Кроликова, або печерна, сова - це хижий птах, що полює в безкрайніх американських преріях. Найчастіше ця сова нападає на дрібних гризунів.

Ряд - Совоподібні

Родина - Нормальні сови

Рід/Вид - *Speotyto cunicularia*

Основні дані:

РОЗМІРИ

Довжина: 22-28 см.

Розмах крил: 51-61 см.

Маса: 170-214 г.

РОЗМНОЖЕННЯ

Статеве дозрівання: у рік.

Період гніздування: весна.

Кількість яєць: 6-9 білих блискучих яєць, залежно від наявності корму.

Висиджування: 28-29 днів.

СПОСІБ ЖИТТЯ

Звички: ведуть денний спосіб життя, полюють переважно в сутінках; моногамні.

Їжа: комахи, дрібні гризуни, плазуни, скорпіони.

Звуки: у шлюбний сезон воркує і регоче, перелякана - гукає.

Тривалість життя: у неволі більше 10 років.

СПОРІДНЕНІ ВИДИ

Сова кроликова - родичка сов, серед яких звичайний хатній і південноазіатський сичі.

Кроликові сови ведуть денний спосіб життя, їх можна побачити, коли вони сидять на кілочках або іншому високому місці - на своєму постійному посту, звідки вони видивляються здобич. Ця сова є близькою родичкою хатнього сича. У разі небезпеки вона, як і сич, стоїть

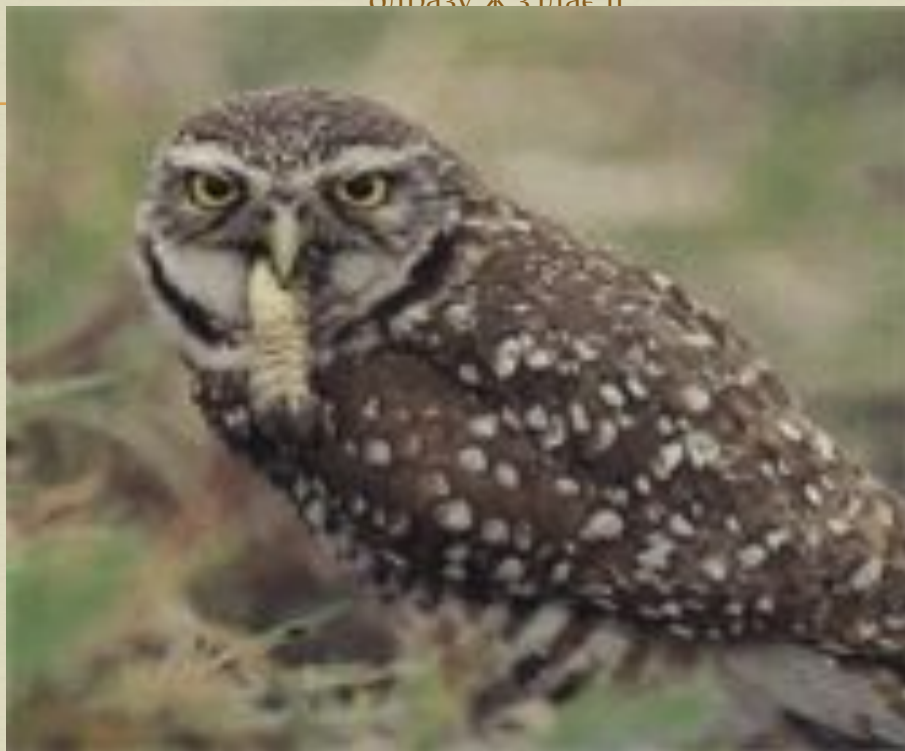
Їжа

Кроликові сови харчуються комахами і їхніми личинками, дрібними гризунами, жабами, зміями, ящірками, скорпіонами, багатоніжками, зрідка вони полюють на лугових собачок. Птах, володіючи гострим зором, пильно стежить за здобиччю з високого місця. Його спостережним постом зазвичай стає горбик нори лугової собачки.

Кроликова сова, знаходячись на такому спостережному посту, добре бачить здобич або ворога, що наближається до неї.

Птах зазвичай полює на наземну дичину, але комах може ловити також і в повітрі.

Кроликова сова має прекрасний зір, проте під час полювання покладається переважно на досконало розвинений слух. Сова вловлює усі звуки завдяки несиметрично розташованим слуховим отворам та здатності голови повертатися на 300°, тож вона безпомилково визначає положення джерела звуку в просторі. Здобич кроликова сова вбиває своїм міцним дзьобом та довгими кігтями і одразу ж з'їдає її.

Спосіб життя

Батьківщина кроликової сови - широкі безлісі рівнини Північної і Південної Америки. Більшість сов ночує та гніздується на деревах, а цей вид сов живе в норах, покинутих їхніми колишніми господарями -гризунами та крупними плазунами. Найчастіше кроликові сови поселяються в норах лугових собачок - гризунів, що живуть величезними колоніями у справжніх підземних містах. Нерідко трапляється, що сови та гризуни мешкають по сусідству одне з одним, займаючи нори, що сполучені між собою підземними коридорами. Іноді кроликові сови полюють на дитинчат лугових собачок, проте зазвичай ставляться до сусідів толерантно. Іншими гризунами, з якими кроликові сови ділять притулки, є віскаші. За відсутності відповідних готових нір птахи викопують собі житла самі або розширюють дуже маленькі нори, користуючись довгими пальцями ніг та дзьобом. У підземному укритті сова почувається в безпеці, адже тут її не може дістати більшість природних ворогів. Проникнути в нору сови можуть лише скунси, опосуми і гримучі змії. Відчувши небезпеку, птах притискається до землі, а, знаходячись неподалік від нори, прагне щонайшвидше в ній сховатися; птах ще біжить, голосно кричить.

Розмноження

Кроликові сови гніздуються зазвичай невеликими колоніями, що складаються приблизно з 12 пташиних пар. Рано навесні кожна пара знаходить собі нору, яка годиться для влаштування у ній гнізда. Здебільшого це нори, залишені луговими собачками або іншими гризунами. Нора належним чином готується совами до появи пташенят: розширюється вхід, подовжується коридор і, за потреби, гніздова камера вистилається травою та гілочками. Самка відкладає 6-9 білих блискучих яєць, які батьки насиджують поперемінно протягом 28-29 днів. Пташенята вилуплюються сліпі та глухі, але вкриті світло-сірим пухом. Через тиждень у них розплющуються очі. Батьки годують пташенят м'ясною їжею. Вони приносять здобич у гніздо і розривають її на дрібні шматочки, які дають совеняткам. Біля основи дзьоба совенят ростуть неймовірно чутливі волоски, подразнювання яких приводить до рефлексивного відкриття дзьоба для прийняття їжі. Пташенята кроликової сови, що підросли, очікують повернення батьків біля входу в нору.

Чи тобі відомо, що

- 1) Кроликова сова має багато природних ворогів, проте найчастіше вони гинуть під колесами автомобілів.
- 2) Кроликові сови, що живуть на північ від штатів Орегон та Канзас, на зиму відлітають до південних районів.
- 3) На відміну від більшості сов, у кроликової сови на голові немає „вушок“.
- 4) Наприкінці XIX ст. на Антильські острови для боротьби зі зміями було завезено мангустів. Вони легко проникали в нори кроликових сов. Птахи не можуть протистояти їхній спритності.
- 5) Кроликові сови часто гніздуються на полях для гольфу, дорожніх насипах та аеродромах.
- 6) Нору кроликової сови неважко впізнати по купці харчових відходів, які лежать біля входу в неї.

Яйця: самка сови відкладає в підземній норі від 6 до 9 білих блискучих круглих яєць.

Голова: на круглому лицьовому диску знаходиться короткий гострий і сильний дзьоб, — яким сова вбиває жертву. Великі жовті очі сови дивляться прямо вперед. Відмінний зір допомагає птахові полювати.

Оперення: спина вкрита коричневим пір'ям з малюнком з білих смуг і цяток, лицьовий диск світлий. Нижня бік тіла кремовий з темним коміром під шиєю. Представники обох статей виглядають однаково, забарвлення розрізняється у птахів, що населяють різні регіони. У напівпустельний сов в оперенні переважають пісочні відтінки.

Пташенята: вкриті сірим пухом. З гнізда виходять до того, як навчаться літати, і тримаються неподалік від нори.

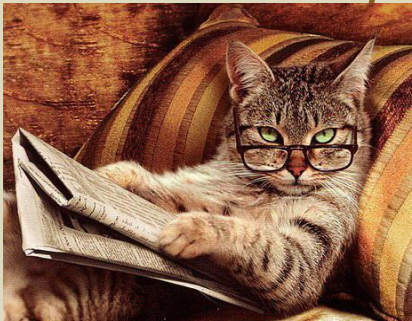
МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ

Посушливі прерії Північної і Південної Америки.

ЗБЕРЕЖЕННЯ

Винищування польових шкідників (гризунів) призвело до скорочення чисельності кроликових сов. Фермери підкладають у нори сов отруєну приманку і закривають входи до них, а також позбавляють птахів місць, у яких вони влаштовують притулки і гнізда.

Дякую за увагу

Підготувала: учениця Шубиноставської
ЗОШ КРЕМІНСЬКА ЮЛІЯ
ОЛЕКСАНДРІВНА